

УДК 352.07:342.553(477)

О.М. Пеклушенкокандидат наук з державного управління
голова Запорізької обласної державної адміністрації

ПРАВОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У статті розкрито зміст стимулювання в системі юридичних гарантій. Метою нормативно-правового регулювання має бути не лише вирівнювання рівня фінансової забезпеченості територіальних утворень, а й стимулювання отримання ними максимальних доходів. У комплексі політичних, соціальних, духовних, організаційних, юридичних гарантій систематичного значення набуває правове закріплення економічних гарантій місцевого самоврядування.

Ключові слова: *місцеве самоврядування, державні гарантії, матеріально-фінансова база місцевого самоврядування.*

I. Вступ

Інститут місцевого самоврядування є невід'ємним елементом громадянського суспільства й правової держави в контексті конституційної, політичної, адміністративної та муніципальної реформ, з якими пов'язаний розвиток Української держави. Конституційно-правова основа місцевого самоврядування покликана забезпечити функціонування дієздатного й ефективного місцевого самоврядування, що є окремою формою народо-владдя та інструментом задоволення потреб громадян України шляхом створення необхідних умов надання громадських послуг.

Нормативну базу нашого дослідження становлять Конституція України, Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні", Європейська хартія місцевого самоврядування, відповідні укази Президента України, рекомендації Комітету місцевих і регіональних влад Європи тощо. Науково-теоретичним фундаментом дослідження стали праці Н. Антонової, В. Баштаніка та В. Лукашкової, В. Волкова, Т. Вюртенбергера, В. Григор'єва, Ю. Делії, В. Журавського, В. Керецмана, М. Орзіха, В. Пархоменка та ін.

За тривалі роки реформування чинної державної системи не створено стабільної правової бази місцевого самоврядування. Існують окремі колізії, усунення яких потребує подальшого вдосконалення законодавства, про що і йдеться в цій статті.

II. Постановка завдання

Мета статті – визначити пріоритетні напрями вдосконалення нормативно-правової основи стимулювання економічного забезпечення місцевого самоврядування в Україні.

III. Результати

Гарантії – це ті реально існуючі й суб'єктивні чинники, які забезпечують законність, існування та розвиток різних громадських

інститутів, а також реалізацію громадянами своїх прав, свобод і обов'язків, їх охорону та захист [1, с. 424]. Під гарантіями розуміють умови, засоби забезпечення ефективності вирішення завдань і виконання функцій місцевого самоврядування [6]. Гарантії прав місцевого самоврядування – це умови, засоби, механізми, які забезпечують реальність прав і обов'язків місцевого самоврядування, можливість їх реалізації та захисту [6].

Державні гарантії розпочинаються зі створення правової бази та правового механізму захисту прав. Реалізація принципу державної гарантії означає створення правових засобів захисту його прав і стимулювання в межах концепції розвитку місцевого самоврядування [7].

Зміст стимулювання в системі юридичних гарантій включає правове регулювання, правову дію, встановлення суб'єктивних прав і заохочень. Правове стимулювання в літературі визначається як правове спонукання до законотворчого діяння, що створює для задоволення інтересів суб'єкта режим сприяння. Залежно від галузевої належності правові стимули поділяються на конституційні, цивільні, фінансові, екологічні тощо, які можуть бути матеріальними та процесуальними, загальними й індивідуальними, постійними та тимчасовими. Відзначимо діалектичний характер поняття "стимулювання", яке виражає єдність двох протилежностей, – заохочення і відповідальності. Якщо відповідальність є негативним аспектом методу стимулювання, то заохочення – позитивним.

Стимулювання взаємодіє з правовим обмеженням, яке є стримуванням протизаконного діяння з метою створення умов для задоволення інтересів.

У сфері економічних відносин, що характеризується певною мірою самостійності та договірною свободою учасників, особливого

значення набуває створення сприятливих умов для розвитку господарсько-фінансової діяльності.

Держава виступає найважливішим інститутом, що стимулює економіку, оскільки можливість і сфера впливу окремої адміністративно-територіальної одиниці не відповідають вимогам сучасного великого господарства. Може бути сформульована гіпотеза про залежність формування й функціонування комунального господарства від економічної громадської формації та державної форми, котра відповідає їй, а також висновку, що реорганізація економічного порядку зумовлює зміни у сфері комунального управління, оскільки процеси змін у комунальному самоврядуванні не в останню чергу залежать від змін в економічній сфері.

Юридично оформленому інституті, місцевому самоврядуванню мають бути надані гарантії, які дають змогу забезпечити необхідну самостійність і незалежність, стабільність та ефективність діяльності місцевих органів влади, необхідні для його подальшого розвитку [2].

Гарантії, що містяться в законодавстві, полягають у такому:

1) місцеве самоврядування гарантується Конституцією і як вираження влади народу становить одну з основ конституційного ладу;

2) забороняється обмеження прав місцевого самоврядування, встановлених Конституцією й законами;

3) місцеве самоврядування гарантується правом на судовий захист;

4) забезпечується державна підтримка становлення та розвитку матеріально-фінансової бази місцевого самоврядування;

5) компенсуються додаткові витрати, що виникають у зв'язку з виконанням органами місцевого самоврядування окремих державних повноважень;

6) виконання законних рішень органів місцевого самоврядування, прийнятих у межах їх компетенції, для громадян, юридичних осіб і державних органів, є обов'язковими [4].

У комплексі політичних, соціальних, духовних, організаційних, юридичних гарантій слід виділити економічні гарантії місцевого самоврядування. До них належать існуюча економічна система суспільства, єдність економічного простору (вільне переміщення громадян, товарів, робіт, послуг, фінансових коштів), підтримка конкуренції, свобода господарської діяльності, визнання й рівний захист різних форм власності, у тому числі муніципальною або комунальною, а також зарахування до останньої землі та інших природних ресурсів. Економічні гарантії, з огляду на їх значущість потребують адекватного детального закріплення в законодавстві.

Ради, виконавчі комітети й місцеві адміністрації мають право вимагати чи організувати проведення додаткових екологічних та інших необхідних експертиз об'єктів, що будуються, а також діючих і використовуваних технологій; встановлювати в передбаченому законодавством порядку підвищені вимоги щодо екологічної безпеки на підвідомчій їм території й застосовувати економічні санкції за їх порушення; приймати рішення про призупинення (припинення) діяльності підприємств, організацій, установ, виробництв або про позбавлення цих суб'єктів права користування місцевими природними ресурсами за забруднення довкілля, нераціональне використання природних ресурсів та інші порушення природоохоронного законодавства, санітарних норм і правил. Суб'єкти господарювання незалежно від їх підпорядкованості й форм власності не мають права вносити без узгодження з радою зміни в плани своєї роботи з питань, обумовлених договором з радою [3].

Органи місцевого самоврядування мають переважні права на придбання громадських будівель, що розташовані на їх території, споруд та інших об'єктів, які можуть бути використані для місцевих публічних потреб. За інших рівних умов це право належить раді нижчого рівня. Місцеві органи влади мають право вносити пропозиції про передачу або продаж у комунальну власність відповідних адміністративно-територіальних одиниць об'єктів інших форм власності, якщо вони мають особливо важливе значення для забезпечення комунально-побутових і соціально-культурних потреб населення цієї території.

В європейських країнах ухвалені спеціальні закони про переважне право купівлі, у межах якого комуна має право виступити замість покупця нерухомості або земельної ділянки й придбати їх на тих умовах, які були визначені в договорі між покупцем і продавцем. Коли покупець подає заяву на отримання свідоцтва про реєстрацію в кадастрі придбаного ним нерухомого майна, реєстраційне бюро повідомляє комуна, чи використовує вона переважне право купівлі. Якщо комуна приймає рішення про здійснення купівлі, первинні сторони не можуть відкликати договір.

У більшості держав, згідно із законами про експропріацію, нерухома власність, що належить будь-якій особі, крім держави, може експропріювати, унаслідок чого право власності переходить до іншої особи або в неї виникне право користування або сервітутні права. Під експропріацією розуміється обов'язок власника нерухомості, зважаючи на публічний інтерес, за винагороду відмовитися від свого права власності або зазнати його обмеження. Але за жодних умов ви-

лучене майно не може бути передане приватній особі чи організації. Експропріація допускається у випадках комплексної забудови території, організації руху громадського транспорту, прокладення ліній електропередачі, водопроводів і каналізації, здійснення важливої господарської діяльності, з оборонною, культурною, природоохоронною метою, поліпшення утримання запущеної нерухомості. Особа, якій був заподіяний збиток, у результаті рішення про експропріацію повинна отримати таке відшкодування, що її майнове становище не погіршиться. Експропрійована нерухомість відшкодовується за ринковою вартістю, тобто за ймовірною ціною, при її продажі на вільному ринку. У разі спору про суму відшкодування справа розглядається в суді, а експропріатор зобов'язаний відшкодувати власникові нерухомості його судові витрати.

У комунальній практиці на формування нерухомості великий вплив справляють громадські інтереси. У зв'язку із цим здійснюється контроль, щоб не допустити появи невідповідних ділянок земельної власності в межах територіального планування. Зміни цільового призначення в поділі землі на ділянки шляхом укладення договору між окремими особами не допускаються. Це забезпечується шляхом складання загальних і детальних планів, положень про території, планів нерухомості й територіальних планів. На здійснення будівництва, на знос і благоустрій потрібно отримання відповідного дозволу органу з архітектури та будівництва. Якщо окремі власники нерухомості здійснюють незаконні дії, то уповноважені органи зобов'язують власника впродовж певного часу усунути порушення. Водночас у зв'язку зі своїми діями адміністративно-територіальна одиниця може бути зобов'язана виплатити компенсацію за заподіяну шкоду або викупити об'єкт нерухомості. Збиток може полягати в падінні ринкової вартості нерухомості або в перешкодах здійснювати господарську діяльність.

Законодавець не встановив принципу судового захисту права комунальної власності, а лише передбачив, що при виникненні між радами різних рівнів спорів щодо визначення належності об'єктів комунальної власності такі спори вирішуються в місячний термін вищою радою або за її дорученням виконкомом. При незгоді із цим рішенням спор може бути переданий на розгляд Уряду України.

Ключове значення для комунальної сфери має стимулювання господарської активності. Якщо місцева влада має намір розширити сферу своєї господарської діяльності, то вона зобов'язана піклуватися про кількісно-якісні параметри розміщуваних на її території об'єктів, застосовуючи для цього

заходи владної й непрямой дії. Опосередковане господарське стимулювання спрямоване не на окремі підприємства, а створює загальні умови для розміщення виробництв, включає підготовку для освоєння земельних ділянок, створення сприятливої виробничої інфраструктури, оснащення готових до забудови промислових зон транспортними комунікаціями, під'їзними шляхами, водопроводом і каналізацією, введення прийнятних податків та інших обов'язкових платежів. Пряма підтримка спрямована безпосередньо на інтереси окремих підприємств. Вона включає пільги з оренди, продажу земельних ділянок і споруд, надання кредитів, гарантій тощо за наявності на те особливих підстав. Цими засобами місцева влада впливає, зокрема, на будівництво нових і розширення діючих підприємств, розвиток "індустрії вільного часу", яка включає готелі, парки, спортивні об'єкти [2].

На практиці досить складно розмежувати дозволена законодавством загальну підтримку підприємницької діяльності й заборонену індивідуальну допомогу. Стимулювання підприємства, що надає базові господарські послуги, здає в оренду приміщення або виконує роботи за участю місцевих суб'єктів, також означає сприяння іншим підприємствам на території конкретної ради.

Обмеження підтримки господарства полягають у тому, що заходи повинні відповідати критерію виконання "публічних завдань". Вимога наявності громадського інтересу включає в себе принцип заборони на надання підтримки приватним особам, оскільки це не може бути задоволенням громадських запитів. Територіальний принцип також означає, що комунальний заклад повинен мати прив'язку до території адміністративно-територіальної одиниці та її жителів. Ці дії пов'язані з бюджетним правом, яке вимагає економного ведення справ і гарантій постійного виконання публічних завдань. Неприпустимо здійснювати стимулювальні заходи в тому випадку, якщо не реалізуються соціальні проекти й інвестиційні програми.

Підтримку підприємств, котрі мають короткочасні труднощі, слід розглядати як таку, що відповідає публічним інтересам. Суб'єкти самоврядування можуть виступати поручителями за позиками (кредитами) в інтересах приватних підприємств, але з попереднього дозволу органів фінансового нагляду, при видачі якого перевіряються підстави й можливі ризики. Для реорганізації збанкрутілого підприємства правомірне надання інвестиційної субсидії за умови збереження погодженої кількості робочих місць, які в процедурі банкрутства вважалися ліквідованими.

Податкові пільги можна розглядати як ефективний засіб господарського стимулювання, оскільки рівень оподаткування – це один з основних показників інвестиційного клімату. Через зменшення кількості й ставок виплат один регіон може перетворитися на “податкову оазу” (економія на податках є прямою субвенцією), а інший – виявитися внаслідок податкової політики “податковою в’язницею”. При зменшенні податкових навантажень, особливо в кризові періоди, перед органами влади постає дилема. Вони прагнуть отримати достатні надходження, щоб утримувати в задовільному стані громадські установи, здійснювати свої інвестиційні програми та вирішувати інші завдання, але високі податки поставлять підприємства в скрутне становище. Це свідчить про те, наскільки складно проводити податкову політику, у межах якої самоврядування вимушене відмовлятися від додаткових інвестицій.

Питання економічного стимулювання посідають провідне місце в системі функцій місцевого самоврядування. Затверджуються цільові програми, концепції заходів, створюються фінансово-господарські комітети, які виконують відповідну роботу. Для підтримки господарства використовуються приватноправові форми (бізнес-центри, інкубатори підприємництва), оскільки владні структури через їх негнучкість не завжди можуть бути потенційними партнерами для суб’єктів господарювання. Виправданим є створення організацій, що обслуговуватимуть бізнес, спільно з декількома адміністративно-територіальними одиницями. Стимулювання господарства належить до сфери власної компетенції самоврядування й не потребує додаткових дозволів. Можна сформулювати приклади, коли є мотивація для комунальної підтримки.

Так, при будівництві приватною фірмою льодового палацу адміністрація приймає рішення про виділення субсидії в розмірі 1,5 млн євро при загальній вартості об’єкта близько 10 млн євро, хоча роботи можуть бути виконані й без субсидії за стандартним проектом. Місто висуває вищі вимоги до проекту через розміщення його в центрі, що й спричинило підвищення ціни. З погляду формування забудови ця обставина виправдовує фінансову підтримку, оскільки при будівництві комунального палацу виникла б потреба в значно більшій кількості засобів. У цілому там, де приватний капітал складається в об’єкти спорту, культури, соціального, молодіжного розвитку, подібні ініціативи повинні підтримуватися.

Комунальна підтримка господарства об’єднує всі заходи, які сприяють поліпшенню місцевих умов підприємництва, господарської інфраструктури та економічного потенціалу місцевого самоврядування в інтересах

громадян, через законодавство вона узгоджується з регіональною й загальнодержавною політикою. У цьому аспекті вдосконалення інфраструктури повинно мати пріоритет щодо індивідуальних заходів. Для координації стимулювальних заходів і забезпечення загальнокорисного ефекту доцільне створення союзу підтримки комунального підприємництва, що могло б ліквідувати багато суперечностей в цій роботі. Може бути створена спеціалізована комунальна інвестиційна установа, яка виступить учасником господарських товариств, некомерційних організацій [7].

Заслужують на увагу такі форми стимулювання господарства, котрі поширюються в європейських країнах, як муніципальні виробничі підряди, споживчий вибір тощо, суть яких полягає в тому, що споживач комунальної послуги самостійно вибирає суб’єкта, який її надає, і тим самим дає оцінку якості роботи.

Стимулювальні заходи виправдані при успішній реалізації проектів і отриманні реального результату, що залежить не лише від наявності виробництв, характеру житлового фонду, побутової інфраструктури. У зв’язку із цим господарське стимулювання є невід’ємним від планування територіальної забудови, її узгодженості з надтериторіальними проектами. При цьому враховуються інтегровані територіальні плани, спеціальні плани, проекти, правила користування.

У цілому відносини місцевих органів влади із суб’єктами господарювання й іншими організаціями, що не перебувають у комунальній власності, будуються на основі договорів, проте вони нагадують “вулицю з одностороннім рухом”. Місцеве самоврядування несе значні матеріальні й фінансові витрати, отримуючи натомість інформацію про успіхи та невдачі цих організацій. Поступово основною формою взаємодії у сфері цивільно-правових відносин з приватними підприємствами стає комунальне замовлення, що є договором місцевого самоврядування з невідомим йому суб’єктом господарювання на виконання певних робіт, що фінансуються за рахунок місцевого бюджету. Для регулювання відповідних відносин необхідно ухвалити закон про комунальне замовлення. При наданні такого замовлення має бути встановлена конкурсна основа, що включає як суто економічні, так і соціальні критерії визначення переможця, гласність залучення виконавців, відкритість на всіх етапах формування й реалізації замовлення, раціональне витрачання коштів в інтересах населення, забезпечення пріоритету місцевих виробників. Для суб’єктів господарювання, що виконують комунальне замовлення, може бути передбачений пільговий режим місцевого оподаткування, право

першочергового доступу до послуг комунальних підприємств [8, с. 43].

У законодавстві відсутній конкретний порядок надання матеріальних і фінансових ресурсів при делегуванні державних повноважень. Тому необхідно розробити нормативний механізм компенсації фінансових витрат при затримці своєчасного перерахування до місцевого бюджету передбачених для цих цілей асигнувань. У цьому випадку слід передбачити не лише компенсацію в сумі затриманого платежу, а й нарахування пені, оскільки держава повинна перебувати в рівних умовах з громадянами і юридичними особами, права яких воно зобов'язане захищати. Якщо останні не виплатили в установлені терміни обов'язкові платежі державі, то на них накладаються штрафи, а на затримані платежі нараховується пеня. У зв'язку із цим і держава повинна нести симетричну відповідальність перед іншими учасниками майнових відносин. Для вирішення відповідних питань доцільне ухвалення закону про загальні принципи наділення органів місцевого самоврядування державними повноваженнями, а також закону про порядок компенсації місцевому самоврядуванню додаткових витрат, що зумовлюються рішеннями органів державної влади, які сприяли б поліпшенню його фінансового стану. Науковці висловлюють думки про те, що наділення органів місцевого самоврядування окремими державними повноваженнями забезпечується тільки законом, а делегування може здійснюватися в особливих випадках правовим актом органу державної влади [9].

Проблема достатнього фінансового забезпечення місцевого самоврядування з власних доходів або через систему субсидій і дотацій для виконання конкретних завдань може бути вирішена шляхом господарського розвитку регіонів, що дає змогу нарощувати оподатковувану базу, а також у межах часткової фінансової реформи, котра враховує такі недоліки територіального фінансування, як украй обмежений масштаб участі суб'єктів місцевої влади в загальних податкових доходах, що не дає можливості забезпечити самостійне виконання їх завдань; зменшення кількості фізичних і юридичних осіб, які сплачують податки до місцевих бюджетів і можуть виступати адресатами відповідних рішень місцевих органів влади; обмеження самостійності місць і зростання впливу центру на місцеву фінансову політику.

Місцеві фінанси можуть формуватися тільки з урахуванням вимог загальнодержавної економічної й валютно-кредитної політики. Одночасно необхідно гарантувати мінімальну фінансову автономію, що дає змогу вести самостійно й відповідально свої справи, спираючись на систему власних доходів і

дотацій, захищену від криз і кон'юнктурних коливань. Істотні зустрічні потоки фінансів вимагають додаткового обслуговування, щоб гроші збирати й передавати вгору, а потім розподіляти вниз (фінансовий кругообіг). Водночас при розширенні податкових повноважень слід уникати податкової конкуренції та забезпечувати збереження єдиного податкового простору.

Набагато складніше усунути якісні недоліки. Для цього виправданим було б передати на місця податки, що мають достатнє фінансове наповнення та максимальне поширення, не схильні до кризових і кон'юнктурних дій.

Міжбюджетні відносини на основі розділення ставок податків і зборів найбільш прийнятні, виходячи з таких критеріїв: простота й доступність для сприйняття, стабільність і стимулювання місцевої влади до фінансово-обґрунтованих дій. Це дає змогу також своєчасно затверджувати бюджет і вести на його основі роботу, стимулювати підвищення можливості збирати податки, розширення оподаткованої бази, у чому будуть зацікавлені всі рівні бюджетної системи. Прийнята Радою Європи Рекомендація 79(2000) встановлює, що ресурси органів місцевого самоврядування мають бути досить диверсифікованими й стабільними, щоб надавати можливості для середнього й довгострокового планування інвестицій. Крім того, ці ресурси мають бути еволютивними та гнучкими, щоб ураховувати економічну кон'юнктуру, темпи економічного зростання й появу нових потреб.

Метою нормативно-правового регулювання має бути не лише вирівнювання рівня фінансової забезпеченості територіальних утворень, а й стимулювання отримання ними максимальних доходів. Однією з найважливіших умов, що забезпечують місцеву зацікавленість у збільшенні доходів бюджетів, є відмова від регуляторних доходів і компенсації всього дефіциту бюджетів незалежно від причин його утворення через дотації, які є бюджетними коштами, що надаються бюджету іншого рівня бюджетної системи на безвідплатній і безповоротній основі для покриття поточних витрат.

Якісна нормативна модель стимулювання охоплює увесь ланцюг економічних взаємозв'язків: систему бюджетів, власність, фіскальний потенціал території, податкову політику, організаційні форми суб'єктів господарювання й управління, нормативні приписи. Тоді й механізм вирівнювання не буде "латанням миттєвих дір", а виходитиме з необхідності створення зацікавленості відповідних органів влади в розширенні власної прибуткової бази, розвитку інвестиційної активності, проведення структурних перетворень на своїй території. Суб'єкти місце-

вої влади можуть здійснювати заходи із загального стимулювання господарського життя на своїй території (надання земельних ділянок, приміщень і технічних послуг підприємствам). Прикладами цього є оснащення інженерною інфраструктурою готових до забудови виробничих зон, встановлення низьких ставок орендної плати, комунальних тарифів. Мірою загального характеру може бути визнана активізація торгових палат, союзів підприємців.

IV. Висновки

У комплексі політичних, соціальних, духовних, організаційних, юридичних гарантій системотвірного значення набуває правове закріплення економічних гарантій місцевого самоврядування. Існує залежність формування й функціонування комунального господарства від економічної громадської формації. Реорганізація економічного порядку об'єктивно зумовлює зміни у сфері комунального управління.

Метою здійснення комплексу організаційних і правових заходів зі стимулювання є створення умов для якісної трансформації економічного забезпечення у самозабезпечення місцевого самоврядування. Можливе створення системи заохочувальних грантів для територіальних утворень за досягнення найкращих показників у соціально-економічній сфері; водночас для територіальних утворень, у бюджетах яких частка фінансової допомоги становить від 50% і вище, необхідно встановити обмеження щодо витрат на оплату праці відповідальних службовців.

Список використаної літератури

1. Баранчиков В.А. Муниципальное право РФ : учебник / В.А. Баранчиков. – М. : Экзамен, 2005. – 424 с.
2. Горожанкіна М. Економічні теорії і школи. Події. Імена. Ідеї: монографія / М. Горожанкіна, Є. Крихтін. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2001. – 198 с.
3. Гриценко В.В. Сутність і категоріальна відмінність понять “інститут” та “інституція” [Електронний ресурс] / В.В. Гриценко. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ/2009_4/6.pdf.
4. Лазор О.Д. Інституціоналізація публічної самоврядної влади в Україні : монографія / О.Д. Лазор. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2009. – 440 с.
5. Малько А.В. Стимулы и ограничения в праве / А.В. Малько. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юристъ, 2003. – 250 с.
6. Муниципальное право / [под ред. Н.М. Кониной]. – М. : Норма, 2006. – 245 с.
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відом. ВРУ. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
8. Тиковенко А.Г. Авторитет власти: прошлое и настоящее / А.Г. Тиковенко ; [под ред. А.М. Абрамовича]. – Минск : Наука і техника, 1982. – 452 с.
9. Фишер Н. Единство земельных участков и расположенных на них зданий в немецком вещном праве / Н. Фишер // Государство и право. – 2007. – № 11. – С. 70–75.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2013.

Пеклушенко А.М. Правовое стимулирование экономического обеспечения местного самоуправления

В статье раскрывается содержание стимулирования в системе юридических гарантий. Целью нормативно-правового регулирования должно быть не только выравнивание уровня финансовой обеспеченности территориальных образований, но и стимулирование получения ими максимальных доходов. В комплексе политических, социальных, духовных, организационных, юридических гарантий системообразующее значение приобретает правовое закрепление экономических гарантий местного самоуправления.

Ключевые слова: местное самоуправление, государственные гарантии, материально-финансовая база местного самоуправления.

Peclushenko A. Legal stimulation of economic support local government

In the article clarified content of stimulating the system of legal guarantees. The purpose of regulation should be not only the level of alignment of financial provision territorial entities, but also incentives they receive maximum revenue. In the complex political, social, spiritual, organizational, legal safeguards system-value acquires the legal consolidation of economic guarantees local governments.

Key words: local government, state guarantees, material and financial base of local government.